

Українознавство

Номер 4(37)-2010

науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 4
2010

За редакцією Петра Кононенка

КИЇВ – 2010

У К Р А І Н О З Н А В С Т В О

Номер 4(37)
2010

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – Національний
науково-дослідний
інститут українознавства

The founder is the Science
and Research Institute of
Ukrainoznavstvo

Видає Національний
науково-дослідний
інститут українознавства
(раз на три місяці)

Published once *in three
months* by the National
Science and Research
Institute of Ukrainoznavstvo

Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО,
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

Petro KONONENKO
editor in chief,
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

Заступник головного
редактора Тарас КОНО-
НЕНКО, заступник дирек-
тора Інституту з наукової
роботи, доцент, кандидат
філософських наук

Taras KONONENKO
assistant of the editor in
chief, deputy director of the
Institute on scientific work,
candydat nauk, docent

Відповідальний секретар Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

Бандура Г.Г., Бугров В.А., Ворончук І.О.,
Лукашенко В.В., Наливайко С.І., Коротя-
Ковальська В.П., Лебединська Т.М., Ренке Т.Л.,
Сніжко В.В., Токар Л.К., Фігурний Ю.С.,
Чолану Л.В., Шкрібляк П.В., Ярошинський О.Б.

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано Вченою радою Національного
науково-дослідного інституту українознавства
Міністерства освіти і науки України (протокол № 10
від 6.12.2010 р.)

Національний науково-дослідний
інститут українознавства
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 238-05-43
www.rius.kiev.ua
e-mail: journal@rius.kiev.ua

Електронне наукове фахове видання
«Українознавство» відповідно до рішення Вченої ради
(протокол № 3 від 31.10.05) щодо поширення журналу в
мережі Інтернет розповсюджується за адресою <http://www.ualogos.kiev.ua>

©Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України, 2010

КОНОНЕНКО П.П. – голова колегії
доктор філологічних наук, професор, академік

Багров М.В., доктор географічних наук, академік,
член-кореспондент НАН України,
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
Баранівський В.Ф., доктор філософських наук,
професор
Баканідзе О.А., доктор філологічних наук, професор,
академік
Борисенко В.К., доктор історичних наук, професор
Вакарчук І.О., доктор фізико-математичних наук,
професор
Влох Р.О., доктор фізико-математичних наук,
професор
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Гомотюк О.Є., доктор історичних наук
Денисенко А.В., кандидат історичних наук
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних
наук, професор
Ермоленко С.Я., доктор філологічних наук, про-
фесор
Жебровський Б.М., кандидат педагогічних наук
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Качкан В.Т., доктор філологічних наук
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Конonenko Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Мацюк Г.П., доктор філологічних наук, професор
Мокренко А.Ю., професор національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, про-
фесор
Недюха М.П., доктор філософських наук, професор
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Прадін Ю.Ф., доктор філологічних наук, професор
Сазоненко Г.С., кандидат педагогічних наук
Свіженко В.О., доктор біологічних наук
Степаненко М.І., доктор філологічних наук,
професор
Степики М.Т., доктор філософських наук, професор
Стріха М.В., доктор фізико-математичних наук
Толстоухов А.В., доктор філософських наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Шевченко В.П., доктор фізико-математичних наук,
академік НАН України,
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук

Редакція залишає за собою право на мовности-
лістичне редагування рукописів і передруків відпо-
відно до норм чинного Правопису, яке не змінює
позиції автора. Наукові статті в галузі історичних
наук зараховуються як фахові згідно з постановою
Президії ВАК від 10.12.2003 року № 2-05/10, нау-
кові статті в галузі філософських наук зараховують-
ся як фахові згідно з постановою Президії ВАК від
08.07.2009 року № 1-05/3

Автор несе відповідальність за фактичний вик-
лад матеріалу

Розділ VI УКРАЇНЬСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА

- Кононенко П.** Про новий проект Закону України «Про мови в Україні».....218
- Чемеркін С.** Альтернативи другої державної мови в Україні немає.....225
- Філіпчук Г.** Українознавча, україномовна політика в системі державно-культурного будівництва.....226
- Філіпчук Г.** Суспільне ековиховання в контексті природності існування.....231
- Пята Л.** Приватизація в Україні: етапи, форми та соціально-економічні наслідки (1991–2009).....235
- Цендра Н.** Проблеми оптимізації принципів відокремлення церкви від держави й держави від церкви в Україні у 1991–1996 роках.....239

Розділ VII УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

- Даренська В.** Специфіка української християнської культури в концепціях Богдана Стебельського і Вілена Горського.....244
- Коротя-Ковальська В.** Українознавчий погляд на хорове мистецтво України.....248
- Коротя-Ковальська В.** Українознавчий аспект національної культури в гуманітарному та освітньому часопросторі.....252
- Ярошенко Р.** Українознавче дослідження жанру псалма.....255
- Квасюк Л.** «Книжиця» Василя Суразького в контексті полемічної літератури кінця XVI століття.....258
- Гальчинський Б.** Значення етнографічно-фольклорної діяльності Миколи Лисенка для українського національного відродження другої половини XIX століття.....261
- Пасемко І.** Культурологічні події в Чернігівському національному педагогічному університеті ім. Т.Г. Шевченка.....265
- Смольницька О.** Філософська інтерпретація образу Ісуса Найсолодшого в українській літературі доби бароко.....268

Розділ VIII УКРАЇНА – ЕТНОС

- Фігурний Ю.** Етнічні державотворчі й націєтворчі процеси в Україні у добу Хмельниччини (1648–1657).....274
- Наливайко Ст.** Санскрит, бандура-кобза й Шевченків *Перебендя*.....282

- Кухар В.** Вивчення язичницьких вірувань прадавніх українців у контексті українознавства.....290
- Якиминська Л.** До проблеми співвідношення соціального та етнічного в наукових студіях ментальності українців: історіографічний аналіз.....296

Розділ IX УКРАЇНА І СВІТ

- Тетерина-Блохин Д.** Україна – Німеччина: торговельні, політичні, науково-культурні та релігійні зв'язки.....304
- Сіренко Ю., Коробова С.** 13-й Вахау-марафон.....308

Розділ X ЕКСПЕДИЦІЙНЕ УКРАЇНОЗНАВСТВО

- Сніжко В., Отрошко Л.** Практичний метод наукового українознавства – експедиційне українознавство.....312

Розділ XI РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

- Васильчук М.** «Віщі знаки...» від Володимира Качкана.....320
- Фігурний Ю.** Весільна обрядовість українців – шлях розвитку і трансформацій.....321
- Гомотюк О.** Виклики сучасного світу: концепт психофілософського осмислення українського буття.....325
- Фігурний Ю.** Українознавчі виміри важливих культурних, мовних, історичних, етнонацієдержавотворчих проблем життєдіяльності українського народу в цивілізаційному часопросторі.....329
- Карпенко В.** Християнство і освіта – основа життя суспільства.....330
- Газізова О.** «З малої стежини – шлях до вершини».....332
- Завгородній Ю.** Жінка про жінку і про Схід з любов'ю.....333
- Рибарук О.** Образи Параски Плитки-Горицвіт.....337
- Отрошко Л., Сцібан О.** Становлення і розвиток українського етнодизайну: українознавчий вимір.....339
- Сніжко В., Присяжна Т.** Відділу природи та психології етносу – 10 років.....342
- Ванчура Ю.** Вічне слово Роберта Бернза.....345
- Конверський А., Обушний М.** Ювілей Центру українознавства.....346
- Недюха М.** Рецензія на монографію Тараса Кононенка «Божественна симфонія Григорія Сковороди: українознавчі виміри філософської спадщини».....350

релігії, до звичаїв свого народу тощо. Написання підручників з українознавства, навчальних посібників має передбачати саме такий підхід.

На основі світоглядних українських засад підготовлено проект «Створення інформаційного середовища для закордонних українських навчальних закладів», керівником якого є кандидат філософських наук, доцент, заступник директора з науки ННДІУ Т. Кононенко. Вирішення проблем організації української освіти в Україні і в зарубіжних країнах сприятиме консолідації нації та державотворчим процесам, а не руйнації духовності.

Світ цікавиться нашою культурою, історією, мовою, що дуже важливо. Тому засвоєння культурних надбань у контексті європейських цивілізаційних підходів має стати пріоритетним завданням гуманітарної політики сучасної України, реалізація якої слугуватиме гарантією її збереження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Русова С. Нова школа // Вибр. пед. твори. – К.: Освіта, 1996. – С. 209.
2. Кононенко П.П. Українознавство – наука любові, ети-

ки, життєтворчості // Збірник наукових праць. – Львів, 2006. – 457 с.

3. Кононенко П.П., Кононенко Т.П. Освіта ХХІ ст. Філософія родинності. – К.: Артек, 2001.
4. Ващенко Г. Виховний ідеал. Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. – Полтава, 1994.
5. Грінченко М.О. Історія української музики. – К., 1922.
6. Праслова Т. А. Музыкальное образование как фактор развития человека в педагогической культуре Древней Руси. – Санкт-Петербург, 1999.
7. Філіпчук Г. Природа і людиноцентризм в контексті екоосвіти сталого розвитку // Українознавство. – 2010. – №3.
8. Сніжко В. В. Нариси з психоетнічної екології України. – К.: Веселка, 2001. – 334 с.
9. Добжанський Е.І. Дивовижний звичай. – К., 2005. – С. 69.
10. Українська і світова культура: Підруч. – К., 2001.
11. Субтельний Б. Історія України. – К., 1994.
12. Енциклопедія українознавства. – К., 1993.
13. Ухвала ІІІ Міжнародного конгресу «Українська освіта у світовому часопросторі» // Українознавство. – 2009. – №4.
14. Коротя-Ковальська В.П. Здоров'я людини як національна цінність українського етносу в українознавстві // Збірник наукових праць НДІУ. – Т. XX. – 2008. – С. 429–438.
15. <http://uk.wikipedia.org/wiki>

Валентина Коротя-Ковальська

Українознавчий аспект національної культури в гуманітарному і освітньому просторі

Анотація. В статті отражені важність гуманітарної політики в області освіти і соціальних аспектів через українську культуру, духовні, мовні, культурні зв'язи; роль українознавства в процесах побудови держави, формування свідомості і моралі, політики і культури в широкому сенсі (історизм, духовні і матеріальні цінності). Обращено увагу на духовні цінності українського народу, в частині звичаїв, традицій і пісенного мистецтва.

Ключові слова: українознавство, культура, гуманітарна політика, освіта, самостійність, музично-естетичне виховання.

Valentyna Korotya-Kovalska

National culture aspect of Ukrainology in humanitarian and educational time space

Annotation. The importance of humanitarian policy in the education and social aspects sphere through the Ukrainian culture, spiritual, language, cultural connections is enlightened in the article. The role of Ukrainology in state-building processes, consciousness and morals formation, policy and culture in the broad sense (history, spiritual and material values) is also explained. Attention is drawn to spiritual values of Ukrainian people; especially customs, traditions and songs.

Key words: Ukrainology, culture, humanitarian policy, education, family, musical-aesthetic education.

УКРАЇНОЗНАВЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖАНРУ ПСАЛМА

Роман ЯРОШЕНКО

здобувач Національного університету
«Острозька академія» (м. Івано-Франківськ)

Анотація. У статті розглядається лінгвістично-композиційний розвиток псалма, структурований у різножанровій літературній площині, що утворює його неповторну самобутність та незамінне практичне використання. Синтезовано й досліджено природну неповторність жанру псалма, зокрема його сакраментальність. Висвітлено історіософський погляд, особливий акцент зроблено на розвитку псалма у східнослов'янському просторі.

Ключові слова: псалом, жанр, лінгвістика, розвиток, поезія, переклад, література.

Розвиток жанру псалма культивує мистецьку парадигму в історичному аспекті та демонструє невідомість образу в генезі літературознавства, через те стає поетичним

шедевром переспівів у смисловому полі українознавства. Цінності духовної культури та літературна спадщина минулого дозволяють проглянути всі акценти, які ставилися протя-

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 4(37)
2010

науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Комп'ютерний набір – відділ парадигмальних досліджень

Художнє оформлення – Мулява Я.В.

Наукова редакція – Науменко Л.Г.

Літературна редакція – Слободян Л.О., Черногорець Н.В., Ратькова Н.П.

Коректура – Ткаченко Л.І.

Комп'ютерна верстка – Слободян Л.О., Терещенко О.О.

Фото – Сіренко Ю.П.

За редакцією Петра Кононенка

Підписано до друку 27.12.2010 . Формат 60x84/8
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура pragmatika.
Ум. друк. арк. 46,39 Обл.-вид. арк. 41,30
Тираж 300 прим. Зам. № 338/270

Українське агентство інформації та друку «Рада»
03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3
тел. 273-67-94

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 210 від 06.10.2000 р.

Віддруковано в Українському агентстві інформації та друку «Рада»